

کتاب مهارتی

کتاب‌ها علاوه بر این‌که می‌توانند خواندن‌شان یک تفریح و سرگرمی جذاب باشد به‌خصوص در سنین کودکان و خردسالان حتما نکات آموزشی و تربیتی نیز در خود دارند. هرچند این مساله درباره کتب بزرگسال نیز صادق است و وقتی گروهی به خواندن کتب تاریخی علاقه نشان می‌دهند در واقع ریشه در این دارد که می‌خواهند نکاتی از تاریخ بیاموزند و یاد بگیرند. آموزش مهارت‌هایی مانند «نه گفتن» و توانایی‌هایی مانند «در جمع بودن» یا «قدرت تصمیم‌گیری داشتن» از طریق کتاب‌ها اتفاق می‌افتد که اگر در انتخاب کتاب‌ها دقت شود می‌تواند هم یک تفریح سرگرم‌کننده برای کودکان باشد هم در کنارش بدون مستقیم‌گویی نکات آموزشی برایشان مطرح کند. در این فقره یکی از کتاب‌های مشهوری که بسیاری نیز از وجودش بی‌اطلاع هستند کتاب «به کیوتر اجازه نده اتوبوس براند!» است. این کتاب با کمک تصویر و چند جمله کوتاه توانایی نه گفتن را در کودک تقویت می‌کند و او را در نزدیک شدن به این مفهوم یاری می‌کند. در واقع با کمک این کتاب‌ها کودک را بدون این‌که در موقعیت قرار دهیم کمک می‌کنیم دست به تصمیم‌گیری و حتی رهبری بزند و تجربه‌ای تازه کسب کند. مهارت داشتن و خلاق بودن از جمله موضوعاتی است که کتاب‌ها کودک را در مسیر رسیدن به آنها یاری می‌کنند.

چند نکته فرمی در باب انتخاب کتاب

مادر و پدرها حتما در انتخاب کتاب برای کودکان خود به این نکات توجه کنند. نکاتی که می‌تواند زمینه ادامه دادن مسیر کتابخوانی کودک را تقویت و حتی سرعت ببخشند. این‌که کودک حس کند می‌تواند از پس یک کار (کتاب خواندن) بر بیاید و آن را به اتمام برساند، در وجودش انگیزه ایجاد می‌کند تا باز هم این رفتار را تکرار کند. در واقع علاوه بر نکات بالا، نکاتی که در ادامه آمده می‌تواند تاثیر زیادی در کتابخوان شدن کودک داشته باشد.

کتاب‌هایی که کلمه دارند باید به شکلی باشند که علاوه بر این‌که به کودک کمک کنند تا کلمات و ساختار آنها را بشناسد و بتواند آنها را بفهمد بهتر است به شکلی باشند که خواندن را برای او آسان کند. در واقع باید نوشته کتاب‌ها مفهوم و روشن باشد و این را در نوع قلم و خطی که کتاب با آن نوشته شده باید جست. خطوط ریز، ناخوانا و عجیب و غریب شاید در نگاه اول جذاب و زیبا باشند، ولی در ذهن کودک اثری ندارند و حتی ممکن است در ناخودآگاه او اثر بگذارند و دستخط و نوشته او را تحت تاثیر قرار دهند. این نکته را در کتاب‌های تصویری هم باید مدنظر داشت، زیرا کتاب‌هایی که تصاویر شلوغ و رنگ‌های جیغ و تیره دارند در بسیاری از موارد می‌توانند حافظه تصویری کودک را مغشوش کنند و اثر آن را روی نقاشی‌ها و حتی رفتار کودک به‌جا بگذارند. علاوه بر این بهتر است برای کودکان و خردسالان از کتاب‌هایی استفاده کرد که تصاویر مفهوم و روشن است و او در تماشای تصویرها به مشکل تفکیک کردن آنها برنخورد.

کتاب‌هایی که برای کودکان انتخاب می‌کنید بهتر است اطلاعات کمی داشته باشند، به شیوه‌ای باشند که ذهن کودک را برای نگه داشتن آنها خسته نکند. اطلاعاتی که در کتاب داده می‌شود ضروری باشد و بیشتر در سطح کلیات بماند و خیلی وارد لایه‌های زیرین نشود تا کودک را از خواندن دلسرد نکند. در واقع رعایت این نکته سبب می‌شود کودک بتواند کتاب را به پایان برد و حس خوبی از خواندن و مطالعه کردن کسب کند. در کتاب‌های کودکان و خردسالان رعایت این مساله ضروری است و هر قدر سن کودکان بیشتر می‌شود می‌توان پیچیدگی‌های کتاب را افزایش داد. زیرا ذهنی که به‌مرور تربیت شده باشد در نگهداری اطلاعات با مشکل روبه‌رو نمی‌شود و می‌تواند کتاب‌ها و قصه‌های پیچیده را در ذهنش حفظ کند. ولی اگر کودک‌تان از خردسالی گذشته و به نونهالی و بیشتر رسیده و می‌خواهد تازه خواندن را شروع کند و انسی با کتاب نداشته باز هم باید این نکته را رعایت کنید تا خواندن در ذهنش امری خسته‌کننده و کسالت‌بار شناخته نشود. برای سنین مختلفی که می‌خواهند شروع کنند رعایت این موضوع اهمیت دارد و نباید با کتب پیچیده آنها را خسته کرد.

تعداد صفحات کتاب هم از آن موضوعاتی است که باید به آن توجه داشت. تصور کنید کتابی با ۲۰۰۰ صفحه را به ما بدهند، اگر تجربه خواندن نداشته باشیم حتما با دیدن این حجم وحشت می‌کنیم، ولی اگر چنین تجربه‌ای داشته باشیم با دیدن شماره صفحات یک کتاب نگران نمی‌شویم، بلکه برنامه‌ریزی می‌کنیم تا آن را بخوانیم. کودکان علاوه بر این‌که توانایی برنامه‌ریزی ندارند ذهن‌شان نیز قابلیت‌های بزرگسالان را کسب نکرده به همین خاطر بهتر است در انتخاب کتاب برای این گروه سنی به تعداد صفحات کتاب توجه کنیم تا آنها در خواندن دچار خستگی نشوند. کارشناسان می‌گویند، کتاب‌هایی که نوشته و عکس با هم دارند، بین ۲۵ تا

است در کتاب باشد. برای مثال باید مشکل و مساله‌ای در کتاب طرح شود که از سنخ و جنس مشابه مسائل کودک باشد و موضوع غریبی در آن وجود نداشته باشد. کتاب‌هایی که با زبان شعر و موسیقی نکاتی مطرح می‌کنند و یک موضوع را برای کودک بازگو می‌کنند. مثلا مجموعه «می‌می‌نی» که ناصر کشاورز اشعار آن را سروده گزینه خوبی در این حوزه است که اغلب خانواده‌ها برای فرزندان‌شان تهیه می‌کنند. کشاورز در این مجموعه تلاش می‌کند با زبان شعر یک مشکل که کودکان با آن ممکن است مواجه شوند را بازگو کند. ریختن زباله روی زمین، گم شدن در اماکن شلوغ و... همه نکاتی است که در کتاب‌های این مجموعه می‌توان سراغ گرفت.

نیز مرور می‌کند که چگونه یک کرم که شاید در نگاه اول جاندار بی‌اهمیتی باشد هم مهم است و زندگی پر در دسری راپشت سر می‌گذارد که برخی از این دردسرها برای کودک ما می‌تواند جذاب و حتی خنده‌دار باشد.

می‌دهیم

این طریق متوجه شود که مشکلات ممکن است برای همه پیش بیاید، ولی می‌توان با کمک دیگران آنها را حل کرد و از پیش رو برداشت. برای مثال در کتاب‌های می‌می‌نی که پیشتر به آن اشاره شخصیت کتاب اگر گم می‌شود، ولی با کمک پلیس دعوت به آرامش می‌شود تا مادرش را پیدا کنند. این نکته‌ای است که می‌تواند در آینده کودک اثر داشته باشد.

۳۵ صفحه باشند و کتاب‌های غیرمصور هم بهتر است بیشتر از ۱۶ صفحه نداشته باشند.

بسته به سن کودک‌تان در

انتخاب نوع جلد کتاب‌ها هم دقت به خرج دهید. کودکانی که هنوز به درک درستی از کتاب نرسیده‌اند از صدای پاره شدن کاغذ لذت می‌برند به همین خاطر بهتر است برای آنها کتاب‌هایی با جلد سخت انتخاب کنید تا دیرتر آسیب ببینند و از بین برود که معمولا کتاب‌های جلد سخت گران‌تر از کتاب‌هایی با جلد معمولی هستند، اما اگر کودک‌تان به سنی رسیده که می‌داند کتاب‌ها برای پاره کردن و ریزش شدن نیست می‌توانید در هزینه‌ها صرفه‌جویی کنید و سراغ کتب جلد نرم بروید و هزینه باقیمانده را به کتاب دیگری برای کودک اختصاص دهید. معمولا ناشران کتاب‌هایی از هر دو نوع را در قفسه خود دارند و انتخاب با مشتری است.

